

Türkiye Cümhuriyetile Bulgaristan Kırallığı arasında aktolunan iadei mücrimin mukavelenamesinin tasdiki hakkında 1/602 numaralı kanun lâyihası ve Hariciye ve Adliye Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı 6/ 909

2 -III-1930

B. M. M. yüksek reisliğine

Türkiye Cümhuriyeti Hükümetile Bulgaristan Kırallığı hükümeti arasında aktolunan iadei mücrimin mukavelenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilli Heyetinin 19-3-930 içtimasında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibe ve mukavele lâyihası ile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim .

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâyihası

Suçluların cezasız kalmamasını teminen hukuku umumiyei düvel, devletler arasında adli tesanüdün teessüsünü kabul eylemiş olduğu cihetle Bulgar kırallığı hükümetile bu maksatla bir iadei mücrimin mukavelenamesi aktedilmiştir . Bu mukavelenamenin ahkâmı Türk Ceza kanununun mevaddına ve devletler arasında umumî şekilde kabul edilen prensiplere tevfik edilmiş olduğu arzolunur efendim .

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Karar № 12

Esas № 1/602

3 - V - 1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti Hükümetile Bulgar Kırallığı Hükümeti arasında imza edilmiş olan iadei mücrimin mukavelenamesinin tasdikına ait kanun lâyihası ve Başvekâlet tezkeresi encümenimize havale edilmekle Hariciye Vekili Beyfendinin huzurile tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetin esbabı mucibesinde gösterildiği veçhile suçların cezasız kalmamalarını teminen hukuku düvel kaidelerine uygun olarak aktolunan bu mukavelename esas itibarile encümenimizce tasdik edilmiştir. Ancak ihtiva ettiği adli hükümlerin bir defada Adliye encümeni tarafından tetkik olunması münasip görüldüğünden lâyiha ve merbutları mezkûr encümene tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Ha. En. Rs.

M. M.

Kâ.

Erzincan

Siirt

Edirne

Âza

Âza

Âza

Âza

Saffet Ziya

Nuri

İ. Süreyya

Necmettin

Münir

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Karar № 51
Esas № 1/602

21-V-1930

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Bulgar Krallığı Hükûmeti arasında aktolunan iadei mücrimim mukavelenamesinin tasdikına dair Hariciye Vekâleti tarafından hazırlanıp Başvekâletin 2-III-930 tarih ve 6/909 numaralı tezkeresile Adliye Encümenine tevdi edilen kanun lâyihası Hariciye Encümeninin bu baptaiki mazbatasile birlikte tetkik ve müzakere olundu.

Hükûmetin ve Hariciye Encümeninin lâyiha hakkındaki esbabı mucibelerinde gösterildiği üzere iki Hükûmet arasında iadei mücrimin hakkında akdedilen mukavelenamê, suçların cezasız kalmamalarını temin noktasından faidesi müsellemlerle beraber on altı maddede tasrih edilen hükümlerde Türk ceza kanununun iadei mücriminden bahsolunan mevadî ahkâmına muvafık ve hukuku düvel kaidelerile Devletler arasında bu kabîl akdedilen mukavelelerdeki hukukî prensip ve kaidelerede uygun olduğundan lâyihamın aynen kabulüne encümenimizce ittifakla karar verilmiştir. Heyeti Umumiyenin tasvibine arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi			Mazbata Muharriri			Kâtip	Âza	
Namına			Kocaeli			Yozgat	Antalya	
<i>Selâhattin</i>			<i>Selâhattin</i>			<i>A. Hamdi</i>	Ahmet Saki	
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
İzmir	Ankara	Kocaeli	Edirne	Konya	Kayseri	Çorum	Erzincan	Zonguldak
<i>Enver</i>	<i>İksan</i>	<i>Rağup</i>	<i>H. Hayri</i>	<i>Refik</i>	<i>Reşit</i>	<i>Münir</i>	<i>Abdülhak</i>	<i>Nazif</i>

Hükûmetin teklifi

Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Bulgar Krallığı Hükûmeti arasında aktolunan iadei mücrimin mukavelenamesine dair kanun lâyihası

1 — Türkiye Cümhuriyeti Hükûmeti ile Bulgar Krallığı Hükûmeti arasında Ankarada 23 kânunuevvel 1929 tarihinde imza edilmiş olan iadei mücrimin mukavelenamesi tasdik edilmiştir.

2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

3 — Bu kanunun ahkâmını icraya Hariciye Vekili memurdur.

19-3-930

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.	Da. V.	Ha. V.	Ma. V.	Mf. V.
<i>İsmet</i>	<i>M. Esat</i>	<i>M. Abdülhalık</i>	<i>Ş. K. Bf.</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Cemal Hüsnü</i>
İçtimada bulunmadı						
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.				
<i>Recep</i>	<i>Şakir</i>	<i>Dr. Refik</i>				

Türkiye ile Bulgaristan arasında iadei mücrimin mukavelenamesi

Bir taraftan:

Türkiye Reisi Cümhuru Hazretleri ,

Diğer taraftan :

Haşmetli Bulgarlar Kıralkı Hazretleri,

suçluların iadesini tanzim için bir Mukavelename akdi arzusunda bulduklarından:

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri ,

Sabık Hariciye Müsteşarı ve Tokat Meb'usu Ali Şevki Beyfendiye ' ,

Haşmetli Bulgarlar Kıralkı Hazretleri ,

Bulgaristanın Ankara Orta Elçisi Müsyü Theodor Pavlof'u,

Mütekabilen murahhas tayin buyurmuşlar ve müşarünileyh murahhaslar bu bapta me'zuniyeti kâmile vesikalarını yekdiğerine tebliğ ettikten sonra usul ve kaidesine muvafık bulmaları ile atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır :

Madde — 1

Âkitler işbu mukavelename ahkâmı mucibince ve kendi tebaaları müstesna olmak üzere , yekdiğeri devairi adliyesince takip olunan veya mahkûm edilen ve diğeri arazisi üzerinde bulunan eşhası mütekabilen yekdiğerine teslim etmeği teahhüt ederler.

İadei mücrimin, ancak, iade kendisinden talep olunan Devletin arazisi haricinde irtikâp olunmuş bir suçtan dolayı takibat icrası veya mahkûmiyet hallerinde vaki olur.

Madde — 2

Aleyhinde takibat icra olunan bir şahıs talep olunduğu takdirde ancak cürüm olarak atfolanan fiil her iki memleketin kanunlarına göre en aşağı bir sene hapis veya daha ağır bir cezayı istilzam ettiği ahvalde vaki olur.

Kat'ileşen bir hükmün icrası için iade talebinde bulunulursa iade ancak suçlu her iki memleketin kanunlarına göre en az bir sene hapis veya daha ağır bir cezayı istilzam edebilen bir fiil için altı aydan ziyade hapis cezasına katiben mahkûm olmuş ise vaki olur.

Madde — 3

İadei mücrimin kezalik herne şekil ve mahiyette olursa olsun teşebbüs veya iştirak hallerinde de bu teşebbüs veya iştirak talip olan Devletle iade kendisinden talep olunan Devletin kanunlarına göre, ikinci madde ahkâmına tevfikan, cezalandırıldığı takdirde vaki olur.

Madde — 4

Aşağıdaki hallerde iadei mücrimin talebi kabul olunmaz.

veya Hükümet Reisine karşı vaki olan sui kast katil veya buna teşebbüsü yahut iştiraki mutazammın olduğu takdirde siyasi suç veya böyle bir suçta murtabit fiil addedilemez.

B) Askerî suçlar ve ona murtabit fiiller için,

C) Matbuat suçları için,

D) Münhasiren mutazarrır olan tarafın şikâyeti üzerine takip edilen ve takibat işbu tarafın feragat etmesile tevkif edilebilecek olan suçlar için,

E) Talep edilen şahıs iadei istiyen Devletçe, kendi kanunlarına, iade kendisinden talep olunan Devletin veya suç toprağı üzerinde irtikâp edilmiş bulunan Devletin kanunlarına nazaran müruru zamana uğramış yahut sakit olmuş bir suçtan dolayı takip edilmekte ise,

F) Talep edilen şahıs iade kendisinden istenilen memlekette aynı fiilden dolayı takip

edilmekte ise, keza orada sureti katiyede dava harici görülmüş, mahkûm edilmiş, affe mazhar olmuş veya beraat kazanmış ise,

G) İade kendisinden talep olunan Devletin daireleri, işbu Devletin kanunları mucibince suç hakkında hüküm vermeğe selâhiyettar bulunuyorlar ise,

H) Fiil üçüncü bir Devletin arazisinde irtikâp edilmiş olup ta iade kendisinden istenilen tarafın kanunları ecnebi memlekette irtikâp edilmiş böyle bir fiilin takibini kabul etmez ise.

Madde — 5

İadei mücrimin talebi daima diplomasi tarikile yapılmak lâzımdır.

Madde — 6

İşbu mukavele esasına tevfikân iade talebini redde mahal olup olmadığı hususunda karar ittihâzı hakkı münhasıran iade kendisinden talep olunan Devlete aittir.

İade talebinin tetkikinde takip olunacak usul her ne olursa olsun, siyasi bir suçtan dolayı iade talebinin reddine, ancak iade kendisinden istenilen Devletçe tayin edilmiş salâhiyettar mahkeme tarafından hükmolunacağı hususunda âkitler mutabık kalmışlardır.

Madde — 7

1 — İade talebile birlikte ya bir mahkeme hükmü ya bir yakalama kararı, itham kararı, kat'i bir istintak kararnamesi, gayri muvakkat tevkif müzekkeresi veya aynı kuvveti haiz diğer bir adli varaka ibraz olunacak ve bunlarda cürüm olarak atfolunan fiilin mahiyeti, ağırlığı, vasfı ve talip olan memlekette mer'i ve mevzubahs suç için kabili tatbik bulunan kanunun metni ve işbu suçun istilzam ettiği ceza işaret edilecektir.

2 — Mülkiyet aleyhine suç mevzubahs olduğu takdirde hakikaten vaki olan veya ikâna tesaddi edilen zararın, daima takribi balığı bildirilecektir.

3 — İade taleplerine talep edilen şahsın mümkün mertebe eşkâli veya hüviyetini tayine medar olabilecek diğer malûmat ilâve edilecektir.

4 — Gönderilecek evrak talip olan Devletin kanunlarile tayin olunan şekilde tanzim edilecek ve bunların aslı veya işbu Devletin mahkemesi yahut sair her hangi salâhiyettar bir dairesi tarafından tasdik olunmuş sureti gönderilecektir. İşbu evraka iade kendisinden talep olunan Devletin lisanında muharrer ve talip Devletin diploması memuru veya iade talep olunan Devletin yeminli bir tercümanı tarafından tasdik edilmiş bir tercüme raptolunacaktır.

5 - Şurası mukarrerdir ki, mücrimin iadesi kendisinden talep olunan Devlet yukarıda taahhüt edilen evrakı alır almaz, iade talebi vehleten gayri kabili kabul görülmüyorsa işbu talep hakkındaki karar mahfuz kalmak şartile, makamâtı aidesi, firar ihtimalinin önünü almak üzere maznunun tevkifine tevessül edeceklerdir.

6 - Takibatın mevzuunu teşkil eden suçun işbu mukavelenamede derpiş olunan ahval meyanına dahil olup olmadığı meselesinde şüphe husulü takdirinde talip Hükûmetten izahat istenilecek ve verilen izahat bu şüpheleri izale edecek mahiyette bulunmadıkça iadeye muvafakat edilmeyecektir. İstizah talebi iade talebinde bulunan Devletin siyasi mümessiline irsal edildiği günden itibaren iki ay zarfında iade kendisinden istenilen Devlete izahat verilmemiş ise tevkif olunan şahıs tahliye edilebilir.

Madde — 8

Muvakkat tevkif yalnız yedinci maddede zikrolunan vesâikten birinin ibrazı ile değil, iade talep olunan memleketin hariciye dairesine diploması tarikile verilmiş olmak şartile müstacel ahvalde, gayri muvakkat bir tevkif müzekkeresinin vücudunu müş'ir olarak posta veya telgrafila irsal olunacak hernevi ihbar üzerine de vaki olacaktır. Bununla beraber iade kendisinden talep olunan Hükûmet yevmi tevkifinden itibaren bir ay zarfında yedinci maddede zikrolunan vesi-

kalardan birini diploması vasıtasile almadığı takdirde madde hazırâ mücibincâ tevkif olunan şahıs serbest bırakılacaktır.

Madde — 9

Maznunun, suçun ikâ neticesinde yeddi tasarrufuna geçirdiği yahut onun üzerinde bulunup alınan eşya, suçun ikânda kullanılan alât ve edevat ile husulü kanaata medar olacak her şey üçüncü şahısların hakları mahfuz kalmak şartile ve salâhiyettar makamın takdirine göre, maznun ile aynı zamanda, iadeyi isteyen Hükûmete verilecek ve iadeye muvafakat edilmiş iken suçlunun ölümü veya firarı sebebiyle iade vuku bulmamış olsa bile bu eşya mezkûr Hükûmete yine tevdi olunacaktır. Bu tevdi iadeye muvafakat eden memlekette maznun tarafından ihfa veya depo edilip te bilâhare keşfolunan aynı mahiyetteki bilcümle eşyaya da şamil olacaktır.

Madde — 10

Talep olunan şahıs kendisinden iade istenilen Devlet arazisi dahilinde iade talebini mücip olan fiilin gayri bir suç sebebiyle takibata uğramış veya mahkûm olmuş ise iadesi müddeti cezaiyesinin hitamına veya cezanın af ve ref'ine kadar tehir olunabilecektir .

Kezalik talep edilen şahıs kendisinden iade istenilen tarafın makamâtı huzurunda, ceza kanunlarına muhalefetten gayri bir sebepten dolayı takip edildiği ve bu da onun cebren ihzarını veya tevkifini müddi bulunduğu takdirde iade takibatın veya mevkufiyetin hitamına kadar tehir olunabilecektir.

Bununla beraber iadeyi talep eden memleketin kanunlarına nazaran bu tehirde, maznunun takibinde mururu zaman veya sair mühim müşkülât hasıl olabilir ise bazı mülâhazatı mahsusâ mani bulunmadığı takdirde , ve talep eden memlekette takibat biter bitmez talep olunan şahıs tekrar iade olunmak taahhüdü altında maznunun muvakkaten teslimine muvafakat edilecektir .

Talep olunan kimse efrada karşı edindiği taahhüdâtı, iade sebebiyle, ifa edemeyecek olduğu takdirde işbu efradın salâhiyettar makam huzurunda haklarını ihkak ettirmeleri ciheti mahfuz kalmak üzere iade yine vaki olacaktır .

Madde — 11

Iadeye muvafakat edildiği takdirde talep olunan şahıs iade kendisinden istenilen Devletin ya hudut mevkifinde yahut irkâp limanında talip Devletin emrine verilecektir

Iade kararının tebliğinden itibaren bir ay zarfında talip Devlet tesellüm etmemiş bulunursa mezkûr şahıs serbest bırakılabilecektir .

Madde — 12

Iade olunan şahıs kendisine iade edilen Devlet arazisinde mahiyeti ne olursa olsun iadeden evvel irtikap etmiş olduğu bir suçtan dolayı ne takibata tabi tutulur ne tecziye ne de üçüncü bir Devlete iade bluur. meğerki bu hallerden birinde veya diğerinde, hakkındaki hükümden ve mahkûmiyet halinde, cezasını çektikten veya umumî yahut hususî affa nail olduktan sonra bir ay zarfında talep eden memleketi tekrar terketmek serbestisine malik olmuş olan veya o memlekete kendi rızasile avdet etmiş buluna.

Iade edilen şahıs iade talebine sebep olan fiilin gayri bir suçtan dolayı onu iade eden ve muvafık gördüğü takdirde, bu diğer suça dair işbu mukavelenamenin yedinci maddesinde zikrolunan evraktan birinin ibrazını talep edebilecek olan Devletin muvafakatı mahsusası olmadıkça kendisine iadeye muvafakat edilmiş olunan Devlet tarafından keza ne takip ne de tecziye edilebilir. Keza bu Hükûmetin muvafakatı maznunun üçüncü bir Devlete iadesine müsaade edilmek için de istihsal olunmak lâzımdır,

Maamafih, maznun muhakeme olunmağı ve cezasını çekmeyi kendiliğinden talep etmiş yahut yukarıda tayin edilen müddet zarfında teslim olunduğu memleket arazisini terketmemiş veya oraya bilâhare avdet etmiş bulunursa bu muvafakatin istihsaline lüzum yoktur.

Madde — 13

Âkitlerden birinin iadesini talep ettiği şahıs, diğer suçlar sebebiyle, bir veya müteaddit Devlet tarafından dahi talep edilmekte ise en ağır suç kendi toprağı üzerinde irtikâp olunan Devlete ve suçlar aynı derececi vehamette buldukları takdirde; tebaasından olduğu Devlete teslim olunur.

Aleyhinde takibat icra olunan şahıs talip devletlerden hiç birinin tebaasından değil ise suçlar ağırlıkça müsavi oldukları takdirde, talepten önce iade kendisinden istenilen Devlete en evvel vasıl olan Devlete teslim olunur. Şurası mukarrerdir ki suçun ağırlığı iade kendisinden talep edilen devletin kanunlarıyla tayin olunur.

Madde — 14

Bir suçlunun iadesi keyfiyeti âkitlerden biri ile üçüncü bir Devlet arasında vaki olursa iadeyi mncip suç dördüncü maddede derpiş edilen efalden olmamak şartile, suçlu olan bu şahsın ve dokuzuncu maddede münderiç eşyanın kendi toprağından transit olarak müruruna diğer âkit Devlet muvafakat edecektir. Meğerki mevzubahs şahıs kendi tebaasından ola.

Transit telebi yedinci maddede zikrolunan evrakı usuliyeden birinin aslı veya usulü daire-sinde musaddak sureti tevdi edilerek siyasi tarikle icra olunmak lâzımdır.

Madde — 15

Âkitler kendi arazileri dahilinde suçlunun tevkifi, iaşesi ve nakli ve onuncu maddede zikrolunan muvakkat teslim dolayisile vukua gelen masrafların tediyesine müteallık bilûmum mutalebelerden karşılıklı olarak feragat ederler.

Talip Hükûmete iadesine veya muvakkaten teslimine üçüncü bir Devletçe muvafakat edilmiş olan bir şahsın transit masarifi talip Hükûmete ait olacaktır.

Madde — 16

İşbu mukavelename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olduğu kadar kısa bir zaman zarfında Sofyada teati olunacaktır.

Mukavelename tasdiknamelerin taatisinden bir ay sonra iktisabı meriyet edecek ve âkitlerden biri tarafından feshi tarihinden itibaren altı ay hitamına kadar meri olacaktır.

Süzlerini tasdikan iki taraf murahhasları bu mukavelenameyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankara, yirmi üç kânunuevvel bin dokuz yüz yirmi dokuz.

İmza: *Ali Şevki*

Pavlof

